

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

תוכן

- א. עשרה קידושין ... תשעה הוו... קידושא בתרא כי פשיט בגדי קדש ולביש בגדי חול עביד ליה התם.....1
- ב. מנין לחמש טבילות ועשרה קידושין ... תלמוד לומר ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד... ורחץ בשרו במים ... שכל המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה אמר רבי... שנאמר כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על בשרו ... ורחץ במים את בשרו ולבשם... ואומר בגדי קדש הם הוקשו כל הבגדים כולן זה לזה.....1
- ג. רובו של אחד כמוהו למה שנינו רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה.....3
- ד. כל עבודות יום הכפורים אינן כשרות אלא בו.....3

דף לב.

א. עשרה קידושין ... תשעה הוו... קידושא בתרא כי פשיט בגדי קדש ולביש בגדי חול עביד ליה התם

על אף¹ שבכל פשיטה ולבישה בין בגדי הזהב לבגדי לבן היו שני קידושי ידים ורגלים, לא היתה על כל טבילה שני קידושין.

כיצד – בטבילה הראשונה כיון שפשט בגדי חול לא שייך לקדש ידים ורגלים בבגדי חול, לכן בטבילה ראשונה לא היה קידוש לפני הטבילה, אלא רק לאחריה כשלבש בגדי הזהב לעבודת התמיד. כדלעיל דף לא.

בטבילה האחרונה היו לה ג' קידושים, קידוש בפשיטת בגדי הלבן, וקידוש בלבישת בגדי הזהב, ואח"כ בגמר העבודות קידוש בפשיטת בגדי הזהב כדי ללבוש בגדי חול.

ב. מנין לחמש טבילות ועשרה קידושין ... תלמוד לומר ובא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד... ורחץ בשרו במים ... שכל המשנה מעבודה לעבודה טעון טבילה אמר רבי... שנאמר כתנת בד קדש ילבש ומכנסי בד יהיו על

¹ ערוך השולחן העתיד הלכות עבודת יום הכיפורים סימן קנט סעיף יג.

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת יומא

**בשרו ... ורחץ במים את בשרו ולבשם... ואומר בגדי
קדש הם הוקשו כל הבגדים כולן זה לזה**

כבר נתבאר לעיל דף ל. שחמשה טבילות ועשרה קידושיין טובל כה"ג ומקדש ביוה"כ, ודבר זה גם מהלכה למשה מסיני וגם מהפסוקים בפרשת אחרי מות. אך מהפסוקים היה נראה רק שלש טבילות באה ההלכה לפרש חמש טבילות, ומהלכה בלבד היינו סוברים דהחמש טבילות הם בבת אחת זה אחר זה באו הפסוקים לפרש שתהא בין עבודה לעבודה, והיינו בין עבודת בגדי לבן לבגדי זהב או מבגדי זהב לבגדי לבן. וכל טבילה צריכה שני קידושיין אחד לפני הטבילה ואחד לאחר הטבילה

והטבילות והקידושיין מן התורה, דכתיב "כתונת בד קדש ילבש וגו' בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם", למדנו שקודם לבישת בגדי לבן טעון טבילה, וכתיב "בגדי קדש הם", הוקשו הבגדים זה לזה וכשם שלבגדי לבן טעון טבילה כמו כן לבגדי זהב. וגם לבגדי זהב מרומזו הטבילה דכתיב "ופשט את בגדי הבר וגו' ורחץ את בשרו במים וגו' ולבש את בגדיו, והם הבגדי זהב".

ומנלן שלכל טבילה שני קידושיין, שנאמר ופשט את בגדי הבר ורחץ ולבש את בגדיו ורחיצה זו היא הקידוש².

ודווקא כשהוא לבוש מקדש כמו בכל השנה דהקידוש היה אחר הלבישה³, ומקשינן פשיטה ללבישה מה לבישה כשהוא לבוש מקדש אף פשיטה כשהוא לבוש מקדש.

ושנינו בת"כ ובגמ' "חמש עבודות הן, תמיד של שחר בבגדי זהב, עבודת היום בבגדי לבן, אילו ואילו העם בבגדי זהב, כף ומחתה⁴ בבגדי לבן, תמיד של בין הערבים בבגדי זהב.

דף לב:

² דלטבילה ידענו מקרא הקודם דכתונת בד ורחץ במים כמ"ש, אלא דלקידושיין אתי. והטיל הכתוב ורחץ בין ופשט ובין ולבש לומר לך שאפשיטה טעון קידוש ואלבישה קידוש, וקרינן ביה ופשט ורחץ ורחץ ולבש

³ כדכתיב בפרשת הכיור: ורחצו ממנו וגו' או בגשתם אל המזבח, מי שאינו מחוסר אלא גישה והיינו שכבר לבש בגדיו, ואם נאמר שמקדש קודם הלבישה הרי מחוסר לבישה וגישה

⁴ הוצאתם

הַלְכָתָא לְמִשְׁחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

ג. רובו של אחד כמוהו למה שנינו רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה

מצות עשה⁵ שישחוט את הקנה והושט, מי שירצה לאכול בשר בבהמה חיה ועוף, ואחר כך יאכל, שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך. כמה הוא⁶ שיעור השחיטה של הקנה והושט. השחיטה המעולה⁷, שיחתכו שניהם בין בבהמה ובין בעוף, לזה יתכוין השוחט.

אולם אם שחט רוב אחד מהם בעוף, ורוב שנים בבהמה ובחיה, שחיטתו כשרה, ובלבד כשימדדו אותו ימצאו שהנשחט הוא רוב, וכיון שימצאו שהנשחט יותר מחצי, אפילו כחוט השערה, דיו. אך מנהג השוחטים שיהיה דוקא רוב הנראה לעיניים⁸.

אם נשחט הרוב מותר אף לכתחלה לאכול ממנה, אף להחמיר ממדת חסידות שהכוונה היא רק שיכוין בן השוחט לכתחלה, ודאי דאין להחמיר לענין אף להשוחט לעצמו⁹.

במקום הצורך מותר לכתחילה לשחוט רק אחד בעוף, וכגון במקרה שיש לו צורך לבדוק את הושט לאחר שחיטה משום חשש טריפה, משון שהגרון מלא דם. או שיש דלקת ואינו רוצה לשחוט במקום הדלקת כדי שיוכל לבדוק אחר כך¹⁰.

ד. כל עבודות יום הנפורים אינן כשרות אלא בו

ביום הצום מקריבין תמיד בשחר ותמיד בין הערבים כסדר כל יום ויום, ומקריבין מוסף היום פר ואיל ושבעה כבשים כלם עולות, ושעיר חטאת נעשה בחוץ והוא נאכל לערב, והם הקרבנות הנזכרים בפרשת פנחס. ועוד מקריבין יתר על מוסף זה, פר בן בקר לחטאת והוא נשרף, ואיל לעולה, ושניהם משל כהן גדול, ואיל הבא משל צבור האמור בפרשת אחרי מות, והוא הנקרא איל העם, ועוד מביאין משל צבור שני שעירי עזים, אחד קרב

⁵ רמב"ם הלכות שחיטה פרק א הלכה א

⁶ שו"ע ונו"ב י"ד א, א

⁷ ועיין בפמ"ג שם משב"ז ס"ק א שו"ט אי חיובו מן התורה או דרבנן.

⁸ והנה השוחטים הבודקים אין להם עסק עם הטור ושו"ע, רק מן השחיטות ובדיקות של מהר"י ווייל הוא עיקר לימודם, והוא כתב סתם רוב הנראה לעינים ולכן הם מפרשים דלא מהני מדידה, וגם לא מהני מראית הלב שהוא רוב, רק הנראה לעינים. ואם לא אזי הוא טריפה אפילו בהפסד מרובה ודלא כאחרונים שכתבו להקל במקום שאין הפסד מרובה, אבל אין נוהגין כן רק מטריפין הכל אפילו בהפסד מרובה, וק"ל. בית הלל שם

⁹ בדרכי תשובה ס"ק ה הביא דין זה מד"ק סק"א שכו' דהוא עצמו אכל מעוף כזה עיין שם.

¹⁰ כרתי שם ס"ק א

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת יומא

חטאת והוא נשרף, והשני שעיר המשתלח, נמצאו כל הבהמות הקרבים ביום זה חמש עשרה.

עבודת כל חמש עשרה בהמות אלו הקריבין ביום זה, אינה אלא בכהן גדול בלבד ומעכב אם לא נעשה בכהן גדול¹¹, אחד כהן המשוח בשמן המשחה או המרובה בבגדים, ואם היתה שבת אף מוסף שבת אין מקריב אותו אלא כהן גדול, וכן שאר העבודות של יום זה כגון הקטרת הקטורת של כל יום והטבת הנרות¹² הכל עשוי בכהן גדול¹³, נשוי, שנאמר וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו אשתו. וי"א¹⁴ שרק עבודות יום הכפורים בכהן גדול אך עבודות תמידין ומוספין כשרים בכהן הדיוט, אך מצוותם מן התורה¹⁵ לכתחילה בכהן גדול, וחכמים עשאוהו חובה בכהן גדול ולדעה זו אם הכהן גדול חלוש עושין עבודת תמידין אף בכהן הדיוט.

¹¹ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק א הלכה א – ב ועיי"ש באבה"ז
¹² ולדעת הרמב"ן הטבת הנרות שלא בכה"ג, אמנם הרמב"ם קורא להדלקה הטבה בפ"ג מתמידין דין י"ב ע"ש, ולנקותם קורא שם דישון המנורה ולפ"ז אדרבא ראייה דס"ל כהרמב"ן.
¹³ ויש לי שאלה בזה מנלן לומר כן, והא רק באחרי מות כתיב: בזאת יבא אהרן אל הקדש בפר בן בקר וגו', אבל הקרבנות של מוספין שבפ' פנחס וכן תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים וקטרת של כל יום מנלן דדווקא כה"ג. והתשובה בזה יראה לי דהנה גם מהלכה למשה מסיני וגם מדרשא דקראי קבלנו שהכה"ג טובל א"ע ביוה"כ חמש טבילות ועשרה קידושין ולפ"ז מבורר הכל בתורה, דאי ס"ד דבזאת יבא אהרן נאמר רק על הקרבנות דאחרי מות א"כ ליכא חמש טבילות ועשרה קידושין דהא שני טבילות וארבע קידושין הם להתמידים, ובע"כ מוכרח הכה"ג להקריב התמידים, הרי מפורש דבזאת יבא אהרן קאי גם על הקרבנות שבפנחס שהם התמידים והמוספים, ובתוכם כלול הקטרת והדלקת המנורה כפי הסדר שבכל יום שהם בין תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים כפי הסדר של כל יום. וממילא מבורר דכל אותן העבודות שקודם התמיד כמו תרומת הדשן וסידור המערכה ושני גזירי עצים אם החיוב הוא רק בכה"ג נפישו להו טבילות וקידושין, ועוד דוודאי עיקרי העבודות כמו הקרבת התמידין והמוספין והקטרת והמנורה הטילה התורה על כה"ג ולא הכנות לעבודות. ערוך השולחן העתיד הלכות עבודת יום הכיפורים סימן קנז
¹⁴ כסף משנה פ"א ה"ב בשם הריטב"א בשם הרמב"ם אולם כריטב"א לפנינו יב: ד"ה ה"ג כתב על הרמב"ן י"בשם רבינו הגדול רבו ז"ל וכוונתו לרבו של הרמב"ן ועיי"ש "אלא דמצוה בכהן גדול טפי, ורבנן שוו חובה בכהן גדול אף בתמידין, ולא התירו אלא דברים שאינם עיקר עבודה כאותה שאמרו (ל"א ב) קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו, וכנון להפך במזלג, ולהזמין איברים להעלותן, והיכא דכהן גדול חלוש עושין עבודת תמידין אף בכהן הדיוט, והיינו דקתני תנא דיני פייסות במכילתין".
¹⁵ כך הוכיח באבה"א ברמב"ם שם פ"א ה"ב דאל"כ אמאי בעי חמש טבילות ועשרה קידושין וכהוכחת העורה"ש העתיד הנזכר.

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת יוֹמָא

י"א¹⁶ שבכלל זה אף תרומת הדישן וסידור המערכה וכל סדר הקרבת התמיד וי"א¹⁷ שרק עבודות הקרבנות עצמם¹⁸ היו בכהן גדול.

י"א¹⁹ ששחיטת התמיד של יוה"כ וכן של מוספין מן התורה כשירין מן התורה באחר, ששחיטה אינה נחשבת עבודה, ורק מדרבנן קבעו שיהיה בכהן גדול ואחר ששחט פסול, וי"א²⁰ שכל שחיטת הקרבנות ביום זה מן התורה אינן כשרות אלא בכהן גדול.

נסכים ומנחות של התמידין והמוספין של יוה"כ, ובזיכי לחם הפנים בשבת, כשירים באחרים²¹.

---

¹⁶ בעל המאור ריש יומא בזה"ל: והוי יודע כי בעלי הקרובות שהכניסו בפיומיהן בסדר עבודת היום ארבע פייסות טעו כולם במשנתנו ולא הבינו כי הפייסות הם לשאר ימות השנה ולא ביוה"כ דכל עבודת יוה"כ אינן כשרות אלא בכה"ג, עכ"ל, והנה לדעתנו גם תרומת הדישן וכל שארי העבודות הם רק בכה"ג ולא היו פייסות כלל ביוה"כ.

¹⁷ הרמב"ן ז"ל במלחמות הרבה לדחות דבריו של הבעל המאור הנזכר וחלילה לומר שכל גאוני הפיומים טעו כן וביוה"כ היו פייסות כבכל השנה, וכן מפורש בתוספתא דיומא (פ"ב הל' י): בכל יום ב' כהנים נכנסים אחד בכף ואחד במחתה, והיום נוטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו, בד"א בקמרת שלפני ולפנים אבל בקמרת של מזבח הפנימי הרי הוא בקמרת של כל ימות השנה, עכ"ל התוספתא. כלומר דהמחתה של גחלים נטל כהן אחר. וכדברי הרמב"ן משמע להדיא ברמב"ם ריש פ"ד שכתב: סדר כל המעשים שביום זה כחצות הלילה מפיסין לתרומת הדישן ומסדרין את המערכה וכו', כשיגיע לשחוט את התמיד פורסין סדין של בויץ בין כה"ג ובין העם, עכ"ל, ומבואר להדיא דעד שחיטת התמיד לא עבד הכה"ג.

¹⁸ וז"ל הרא"ש בסדר עבודת יוה"כ: והוי תורמין תרומת הדישן וכו', וריב"א פירש שכשירה בכהן הדישן שאינה חשובה מעבודת היום, והר"ר ר' אלחנן פירש שצריכה כה"ג והיה מקדש ידיו ורגליו ותורם אותן, עכ"ל, הרי שהריב"א ס"ל כהרמב"ן ורבינו אלחנן כבעל המאור, וכן הוא בתוס' יומא (כ: ד"ה משום). ובתוס' ישנים שם הכריעו דדווקא כה"ג ע"ש. ואפילו ללשון הריב"א שברא"ש משמע דדווקא עבודות לילה א"צ כה"ג אבל דישן מזבח הפנימי והמנורה שהם ביום צריך כה"ג דווקא, וכן העלאת איברים.

¹⁹ ואפילו בשחיטת פרו של כה"ג ביוה"כ יש פלוגתא בדף מב. אם כשר בור אם לאו, התוס' (שם לב: ד"ה א"כ) ²⁰ רמב"ם שם. וז"ל הטעם דכיון דריבתה תורה שיהיו כל הקרבנות של יום זה רק בכהן גדול הושוו כולן לפרו דגם השחיטה תהיה ע"י כה"ג.

²¹ עוד אני מסתפק בנסכים ומנחות נסכים של התמידין והמוספין של יוה"כ אם נעשים דווקא בכה"ג כהקרבנות עצמן, או דילמא כיון דקיי"ל מנחתם ונסכיהם אפילו למחר א"כ לא מקרי של יוה"כ וכשירים באחרים ולענ"ד נראה שכשירים באחרים. וראיה מזה שלא כתב הרמב"ם כשחל בשבת שיקמיר הבזיכין, שהקמרת הבזיכין הוי כהקמרת מנחה. ערוך השולחן העתיד שם יג